

tudi dokazal, da je Perun — Perkun pod imenom Triglav bil časten kot gospodar in vladar podzemeljskega kraljestva,²⁾ in da tudi solnčni bog — Belin, Belbog se je v zimi imenoval Černibog in opravljaj službo sodnika mertvih. (Dal. sl.)

Iz potne bisage.

Prijazni dopisi do strica Bercka Dragana v Verbovcu.

VI. Pismo.

Dragi stric!

Pri rakeški postaji smo zapustili železnico in se peš podali proti cerkniškemu jezeru. Vem, da bi, ljubi striček, radi brali natančen popis tega imenitnega jezera; al ker nam ga je naš Križnogorski v „Novicah“ že pred nekimi leti tako lepo popisal, Vam raji pošljem popis njegov, kakor da bi Vam vse luknje in luknjice, požiravnike in požiravčke, parme in špelje itd. iznova na dolgo popisoval. Tudi je najtočniši popis slaba podobica proti lastnemu pogledu. Trebalo bi debelih bukev, ne pa kratkega lističa, ako bi hotel vse imenitosti tega nad- in podzemeljskega sveta popisati.

Ko smo stopili na prvi griček od Rakeka proti Cerknici, se nam je odperla krasna cerkniška dolina. Kadar Španjol stopi na Pireneje, zakriči: „Viva muchos años!“ Smešen pozdrav! Slovenec ginjen o lepoti narave reče čedniše: „Slava Bogu na višinah!“ Ta pozdrav sem večkrat čul, ko me je kakšen Slovenec peljal na visoko goro. To je znamenje pobožnega duha, kateri dije v narodu našem.

Ne morem Vam, dragi stric, povedati, kako serčno so nas sprejeli prečastiti gosp. tehant cerkniški, kako dobro nas gostili in prijazno spremljali sem ter tje na ogledu Cerknice.

Prebivavci cerkniške doline so krotek in prijazen rod; ženski spol je manji kakor okoli Ljubljane, tudi možaki niso tako plečasti kakor prebivavci gori od Ljubljane proti Kranji. „Stoffwechsel“ ni enak. Akoravno dobrotljivo jezero nekoliko skerbi za živež tukajšnjih prebivavcev, vendar vse to ne doseže, in naši Notranjci morajo z rokodelstvom, izdelovanjem lesene posode in lesenega prodja ljubega kruheka si zasluževati. Kar pa serce potnikov posebno razveseljuje, je množina cerkev in cerkvic v tem jezerskem koritu. Vse pričuje pobožni, verni duh kranjskega Slovenca. Al cerkve so tu večidel ubožne, in hitro se vidi, da nismo v cerkvenem okrožji nekdanjega solnogradskega metropolita. Prek Drave na Štajarskem in Koroškem, posebno na nemških straneh teh pokrajin, najdeš velikanske cerkve in dobro oskerbljene fare; al premisliti moramo, da je solnograški višji škof bil souverain, in prednja straža za politiko nemških cesarjev.

Vreme nam ni bilo najbolje. Iz Slivnice so copernice pošiljale hladen veter in dež. V Valvazorji jih najdete, dragi stric, lepo namalane, kako iz duple v zrak letajo. — Blagi Valvazor je imel še dosti s copernicami opraviti.

Jezero je ravno ta letni čas bilo prazno vode, tako, da smo lahko vse večje požiravnike pogledali. Najde še se v tej okolici lepa kopa slovenskih topiških imen kakor Nart, Levišče, Karlovca, Benatki, Retje, Poniška, Vodonos itd., ktere bi v slovensko pismenost spet upeljati mogli, namesto da tako zoper vse slovnične postave kujemo novakinje. Kdo nam bode zapisal različne imena rib in perutnine jezerske, ki v ustah tukajšnjih prebivavcev živijo? Arjavke, liske, pasavce, kreplice, pandirke, piule je že Valvazor poznal.

Blizo cerkniškega jezera živi sedaj mlad domoljub, kterege vsi čislamo in kateri po domovini dobro sluje. Tudi „Novice“ so njegovo veljavno ime že večkrat prinesle. Ne

¹⁾ Glej moj spis „Ueber den Gott Jarnogius“ v ravno imenovanem časopisu.

bodemo njegove čednosti razžalili, ako iskrenega domoljuba očitno tukaj imenujejo. Andrej Likar, brat nam po kervi in službi, je že dosti besed in narodnih prislovic otel pozabljivosti; prepričani smo, da bode tudi še skerbel za popis gori omenjenih zoologičnih imen.

Ali kje so tvoji tovarši? — bodete me vprašali, dragi stric, ali nista dva izmed njih naravoslovca „ex professione“? Kaj sta ona delala na jezerskem svetu? — Občudovala in spet občudovala, po globoki Karlovci se plazila kakor jelena po ravnih planinah in sledila po tem in unem. Celó flegmatik je prišel iz obroča in pretergal globoko molčanje. Sinko Merkurjev pa bi bil rad prederl vse pečine, le da bi bil do kraja votlinam prišel. Samo jaz nisem imel veselja v črnem svetu; manjkalo mi je svetlobe, po temah pa nerad tavam. Hotli so me moji tovarši prepričati, kako lepo je v teh votlinah in da so enake cerkvenemu domu; eden je vidil velikanske stebre, drugi najlepše arabeske, — al moja nadzemeljska natura ni hotla vsega tega zapopasti. Kurje oči in trudne kosti: vse se je zoperstavljalo grudasti poti, in tako sem se spet prepričal, da ima prislovica angležka dosti jedra:

A man convine'd against his will.

Is of the same opinion still

s katero se enači nemška:

Wer überzeugt wird wider Willen

Bleibt seiner Meinung doch im Stillen. —

Na prijazno povabilo staroteržkega gosp. farmeštra smo se končavši pot po jezeru peljali v stari Terg h kosilu. Cerkniški vozotaj je kluseti tiral

Ueber Stock und Steine

Und durch grüne Haine

prek čez Dane, kjer smo serčno pozdravili rojstni kraj našega pridnega domoljuba Kosmača Danskega.

Da je tudi v ložkem koritu enkrat jezero bilo, brez dvombe „lacus lugeus“ starih pisateljev, je že naš slavni Poženčan dokazal. O poldne pridemo pod razvaline stare Terpe, kjer so se nekaj proti mogočnemu Caesaru tako hlabro branili stari ilirski Japudi. Na bregu, kateri se sedaj veli Ulaga, smo pregledovali staro zidovje, in se v duhu zarinili v nekdanjo dobo silnega Rimljana, ki — kakor nam naš Vodnik poje — je „široko razsajal pri sedem sto let“, da so resnične besede našega pevca:

Kdo najde Metúlo

In Terpo moj grad?

Emona, Skardona

Ste komaj spoznat'!

Kaj je vendar gnalo mogočnega Caesara v te nerodovite kraje? Kaj nek družega, ko želja po lovu narodov! „Da se rimska soldateska ni domá spuntala, jo je gnal častilakomni vojskovodja na plen“ — piše Dio Cassij.

Ves svet je tukaj luknjast, ravnina in gora javorniška; stanovališča prebivavcev pa se ujemajo z blagoslovom te okolice. Narečje slovensko je čisto — pa nekako težko. Na zadnji slovki čuješ vsigdar močen navdár. Glasnik o zvišujejo večidel v u. Nošnja je zlo takošna, kakoršna Kranjcov okoli Ljubljane. Možki nosijo radi lajbelce iz rudečega sukna, ženske pa peče nosijo gladke in ne na temenu, ampak v zatilniku zvezane. O narečji še morem pristaviti, da prebivavci teh dolin tako silno ne izbijajo samoglasnikov kakor Gorenci. Da ta gorenska navada Verbovcanom ne dopada, že tako veste, dragi stric, ker soglasniki so le kostnjak, glasniki pa meso besed.

Naj Vam še povem, striček dragi, da smo po prestalem dolgem predpoldanskem trudu prav globoko segali v polne sklede, ki so nam jih prijazni gosp. fajmošter postavili na mizo in da tukaj so se zenačili vsi temperamenti. Prav židane volje smo bili. Da so vsi gosti pri obedu imeli veliko veselje tudi nad Vašim verbovškim sinkom, in da so mu glasno terčili „živio!“, naj Vam povem le zato, da vidite, da gostoljubnost slovenska ni nikjer prazna beseda! — Da ste mi zdravi!

Vaš

Vicko.